

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 674/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Martinom Lieskovským, advokátom, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1TdoV/12/2022 z 10. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu o jeho dovolaní v trestnom konaní.

II.

2. Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 20. októbra 2020 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 27. apríla 2021, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľa, bol sťažovateľ uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že po tom, ako mu v novembri 2019 manželka oznámila, že sa s ním mieni rozviesť, sa rozhodol, že ju donúti k tomu, aby s ním zostala žiť, a to tak, že ju zapojí do účasti na vražde. V dôsledku toho sťažovateľ 13. novembra 2019 o 13.04 h vlákal poškodeného do svojho vozidla so zámienkou ponuky brigády vo svojom bydlisku, no namiesto toho ho priviezol inam, kde ho medzi 13.13 h a 13.35 h usmrtil tak, že ho opakovane udrel do tváre a potom mu nožom spôsobil päť bodnorených rán hrudníka. Telo poškodeného sťažovateľ ihneď vložil do patologického vaku a umiestnil ho do chladiaceho zariadenia v dome smútku, skadiaľ ho podvečer previezol do rodinného domu manželky, kde ho zložil v stodole a následne o tom povedal manželke a vyzval ju, aby mu pomohla zbaviť sa tela. Približne o 21.15 h sťažovateľ telo naložil späť do vozidla a za pomoci manželky, ktorá zo strachu pred ním viedla vozidlo,

previezol telo k potoku, kde ho vybral z vaku a tam ho zanechal. Pritom do krvi poškodeného namočil oblečenie manželky, ktoré následne schoval tak, aby si proti nej obstaral usvedčujúce dôkazy.

3. Proti rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ dovolanie s tým, že skutok mal byť posúdený ako vražda podľa § 145 Trestného zákona. Tvrdil, že bol tendenčne vyhodnotený skutkový stav, keď nebolo preukázané, že by konal s vopred uváženou pohnútkou, keďže nebolo možné určiť, či jeho zámer pripútať k sebe manželku spáchaním vraždy vznikol pred vraždou alebo po nej. Sťažovateľ sa ďalej vyjadroval k pojmu vopred uváženej pohnútky, o ktorom tvrdil, že ide o pseudonym kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu vraždy podľa skôr účinných trestných zákonov v Česku a na Slovensku. O vopred uváženej pohnútky nemožno uvažovať pri vražde zo žiarlivosti, ako to bol v jeho prípade, ale len ak sa konanie vyznačuje plánovaním a prípravou realizácie ako pri vražde na objednávku. Keďže u neho šlo o vraždu zo žiarlivosti, ide skôr o okolnosť znižujúcu mieru zavinenia. Jeho konanie bolo motivované obavou z rozvodu a pod tlakom závislosti od manželky, čo sú poľahčujúce okolnosti. Sťažovateľ okrem toho uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, keďže bol uznaný vinným aj na základe znaleckého posudku dvoch znalcov, pričom s jedným zo znalcov sa skôr dostával do konfliktov a tento znalec nebol z konania vylúčený a znalecký posudok mal nezrovnalosti.

4. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd zvýraznil, že ním nemožno preskúmať skutkové zistenia. Ďalej najvyšší súd uviedol, že o vopred uváženú pohnútku ide vtedy, ak rozhodnutie usmrtiť iného je výsledkom aspoň sčasti rozumovej činnosti páchatel'a alebo ak nešlo o spontánnu reakciu v citovom pohnutí mysle. Kým pri úkladnej vražde konaniu predchádza zváženie jej podstatných okolností, pri vražde ide o vopred nepremyslenú reakciu. Vopred uvážená pohnúтка je súčasťou subjektívnej stránky, ktorá predstavuje vnútorný pomer páchatel'a k trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, teda tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je obsahom skutku.

5. Podľa najvyššieho súdu sa sťažovateľ skutku dopustil s vopred uváženou pohnútkou, keďže v základných rysoch premyslel svoje spáchanie, čo je zrejmé zo skutkových zistení, podľa ktorých svoj zámer usmrtiť iného sformuloval s odstupom po tom, ako mu manželka oznámila zámer rozviesť sa s ním, a vražda, do ktorej ju cielene zapojil, mala byť prostriedkom, ako si ju udržať. Miera bizarnosti celého plánu pritom na závere o vopred uváženej pohnútky nič nemení, keďže išlo o sťažovateľom premyslený spôsob konania s jasným cieľom. Tomu zodpovedajú aj ďalšie skutkové zistenia vyplývajúce z postupnosti konania sťažovateľa, ktorý poškodeného dopravil na miesto činu pod zámienkou, bodnorené zranenia nezlučiteľné so životom mu spôsobil až po tom, ako ho omráčil, jeho telo bezprostredne po usmrtení vložil do vaku a neskôr previezol do rodinného domu manželky, kde ju zapojil do odstránenia tela s tým, že jej oblečenie namočil v krvi poškodeného tak, aby proti nej vytvoril usvedčujúci dôkaz.

6. Najvyšší súd ďalej uviedol, že skutok sťažovateľa bol posúdený podľa zákona účinného v čase jeho spáchania, a preto nebol dôvod zaoberať sa jeho argumentáciou podľa skoršej, či už českej, alebo slovenskej, právnej úpravy. Okrem toho vopred uváženú pohnútku nemožno zamieňať s obzvlášť zavrhnúťhodnou pohnútkou, keďže prvý pojem súvisí s mierou racionalizácie konania páchatel'a a je súčasťou právneho posúdenia skutku a druhý pojem tvorí jednu z priťažujúcich

okolností. K ďalšej argumentácii sťažovateľa (nevykonanie rekonštrukcie, nevhodnosť použitia noža ako vražedného nástroja, nezmyselnosť vyhotovenia vlastných usvedčujúcich nahrávok a hodnotenia jeho správania po vražde, nápad využiť vzniknutú situáciu na pripútanie si manželky) najvyšší súd uviedol, že šlo o spochybňovanie rozsahu dokazovania a odlišné hodnotenie dôkazov, čo však žiaden z dovolacích dôvodov neumožňuje.

7. K námietke zaujatosti znalca a z toho vyvodenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku najvyšší súd poukázal na to, že tento dovolací dôvod je daný, ak vo veci konal alebo rozhodoval prokurátor, policajt, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený. Sťažovateľ však namieta zaujatosť znalca, čo môže za splnenia ďalších podmienok naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (založenie rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom). K tomu však môže dôjsť len vtedy, ak by nezákonný dôkaz bol výlučným alebo rozhodujúcim podkladom odsúdenia. Znalecký posudok však nebol rozhodujúcim dôkazom, keďže sám sťažovateľ potvrdil, že poškodeného usmrtil, hoci tvrdil, že šlo o sebaobranu. To však nebolo preukázané aj s ohľadom na iné skutočnosti (časový sled udalostí vyplývajúci zo záberov videokamery z interiéru vozidla sťažovateľa, absencia poranení sťažovateľa a biologických stôp sťažovateľa na hodinkách poškodeného, fyzická prevaha sťažovateľa a až päť bodnutí poškodeného). K tvrdeniam sťažovateľa o viacerých nezrovnalostiach v záveroch znaleckého posudku najvyšší súd uviedol, že ide o opätovné spochybňovanie správnosti skutkových záverov, ktorými sa v dovolacom konaní nemôže zaoberať.

III.

8. Sťažovateľ zdôrazňuje, že poškodeného poznal a milo sa k nemu správal, skutok si nahral na kameru a povedal o ňom svojej manželke, čo vylučuje, že by vraždil vo vopred uváženej pohnútky. Najvyšší súd sa s týmito skutočnosťami nevyporiadal, a preto je rozhodnutie nepreskúmateľné. Sťažovateľ namieta, že za krátky čas medzi oznámením úmyslu manželky rozviest' sa a vraždou nemohlo dôjsť k tomu, že by vraždu vykonal s vopred uváženou pohnútkou. Namieta záver, že by v tomto čase, ktorý nie je ani presne špecifikovaný, mohlo dôjsť k tomu, že by si spáchanie skutku premyslel. Podľa sťažovateľa jeho konanie napĺňalo znak obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky ako priťažujúcej okolnosti podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, no nie znak vopred uváženej pohnútky podľa § 144 ods. 1 Trestného zákona, čo viedlo k nesprávnemu posúdeniu skutku, a preto bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona.

9. Sťažovateľ ďalej namieta, že jeden zo znalcov bol voči nemu pre ich skoršie konflikty zaujatý, a preto mal byť z konania vylúčený. Proti rozhodnutiu najvyššieho súdu namieta, že na jeho tvrdenia o nepoužiteľnosti znaleckého posudku nereagoval a nijako sa s nimi nevyporiadal, čo bolo spôsobené tým, že za rozhodné považoval aj iné dôkazy. To však sťažovateľ považuje za nesprávne, keďže jeho obrana bola postavená na tom, že sa len bránil útoku poškodeného. Sťažovateľ neakceptuje záver, že znalecký posudok nebol kľúčovým dôkazom, ktorý by vyvracal jeho obhajobu.

IV.

10. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

11. Z hľadiska ústavného treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení musia v celom rozsahu rešpektovať základné právo v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

12. Sťažovateľ v dovolaní vo vzťahu k rozsudku krajského súdu namietal, že neboli zohľadnené ním v trestnom konaní tvrdené skutočnosti o jeho vzťahu k poškodenému a o spôsobe jeho konania počas a krátko po tom, ako nepochybne úmyselným násilným konaním poškodeného usmrtil. Je nepochybné, že tieto skutočnosti neboli uvedené v opise skutku tak, ako bol uvedený vo výrokovej časti rozsudku najvyššieho súdu o odvolaní sťažovateľa. V skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku boli uvedené iné skutočnosti, a to že sťažovateľ poškodeného usmrtil po tom, ako mu v novembri 2019 jeho manželka oznámila, že sa s ním mieni rozviesť, v dôsledku čoho sa rozhodol, že ju donúti to zmeniť tak, že ju zapojí do účasti na vražde. Práve tieto skutkové okolnosti boli rozhodujúce preto, aby z konania sťažovateľa bolo vyvedené, že vraždy sa dopustil vo vopred uváženej pohnútke.

13. Najvyšší súd v rámci rozhodovania o dovolaní sťažovateľa bol týmito skutkovými zisteniami viazaný a, ako to z § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vyplýva, nebolo v jeho právomoci skúmať ich správnosť a úplnosť, a preto nemožno dospieť k záveru, že by takýto výklad dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v odôvodnení namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu bol formalistický. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že to vedie k nepreskúmateľnosti uznesenia najvyššieho súdu. Úlohou najvyššieho súdu bolo preskúmať, či v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku opísané konanie sťažovateľa, bolo správne právne posúdené, teda konkrétne, či z tohto konania bolo možné dospieť k záveru, že sťažovateľ poškodeného nielenže úmyselne usmrtil, ale aj konal s vopred uváženou pohnútkou.

14. Inak povedané, úlohou najvyššieho súdu nebolo skúmať, či vo veci sťažovateľa došlo ku skutkovému omylu, ale len či právne posúdenie zisteného skutku nebolo mylne právne posúdené v rozhodnutí o jeho odvolaní. K tomu treba uviesť, že ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý by viedol k zjavným pochybeniam alebo omylom (II. ÚS 348/08). O porušení ústavných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutiami všeobecných súdov možno hovoriť len vtedy, ak sú dôvody rozhodnutí všeobecných súdov založené na zjavnej právnej chybe.

15. K tomu v prípade sťažovateľa dospieť nemožno. Posúdenie násilného konania sťažovateľa ako konania s vopred uváženou pohnútkou tak, ako to stanovuje § 144 ods. 1 Trestného zákona, vychádza z preskúmateľnej a racionálnej úvahy, ktorej základom je to, že konanie sťažovateľa bolo vopred premyslené, čo vyplynulo z jeho snahy o záchranu spolužitia s manželkou. Tento záver vyplynul z konkrétnych okolností jeho skutku, ktorý sa vyznačoval postupnosťou jednotlivých a v skutkovej vete opísaných čiastkových konaní sťažovateľa pred a po usmrtení poškodeného, a preto záver najvyššieho súdu, že skutok sťažovateľa naplnil znak úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Trestného poriadku spočívajúci v predchádzajúcom zvážení toho, čo sťažovateľ usmrtením poškodeného mienil dosiahnuť, nemožno považovať za zjavne mylný. Na tom nemení nič ani to, že vopred uvážená pohnútko sťažovateľa mohla byť posúdená aj ako priťažujúca okolnosť obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

16. Obdobne nemožno dospieť k dôvodnosti námietky sťažovateľa o tom, že najvyšší súd nereagoval na jeho tvrdenia o nepoužiteľnosti znaleckého posudku pre zaujatosť jedného zo znalcov. Najvyšší súd nielenže vysvetlil, že zaujatosť znalca nie je dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, ale aj posúdil použitie tohto dôkazu s ohľadom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (založenie rozhodnutia na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom). Najvyšší súd v zhode so sťažovateľom dospeš k tomu, že závery tohto znaleckého posudku boli rozhodné pre posúdenie obrany sťažovateľa spočívajúcej na tvrdeniach, že poškodeného usmrtil, keď sa bránil jeho útoku. Ústavne udržateľné je posúdenie najvyššieho súdu vychádzajúce z toho, že znalecký posudok nebol jediným dôkazom, ktorý vyvracal obranu sťažovateľa.

17. Účelom konštruktú nezákonného dôkazu v úprave trestného procesu tak, ako je obsiahnutý v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, je zamedziť tomu, aby rozhodnutie o trestnom obvinení spočívalo na zjavnom skutkovom omyle. Sťažovateľom nenamietaná úvaha najvyššieho súdu o tom, že verzia sťažovateľa o usmrtení poškodeného pri odvracaní jeho útoku bola vyvrátená aj množstvom ďalších čiastkových skutkových zistení, je preto dostatočným základom pre záver o tom, že rozhodnutie v rozsahu skutkových záverov nebolo založené na nezákonnom znaleckom posudku, a preto ani túto úvahu najvyššieho súdu pri posúdení dovolania sťažovateľa nemožno považovať za svojvoľnú či formalistickú. Predovšetkým však nemožno dospieť k záveru, že by rozhodnutie o trestnom obvinení sťažovateľa vychádzalo zo zjavného skutkového omylu spočívajúceho v opomenutí zistenia toho, že sťažovateľ poškodeného usmrtil pri tom, ako sa bránil jeho útoku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu